

Charlotte Perriand (1903-1999)

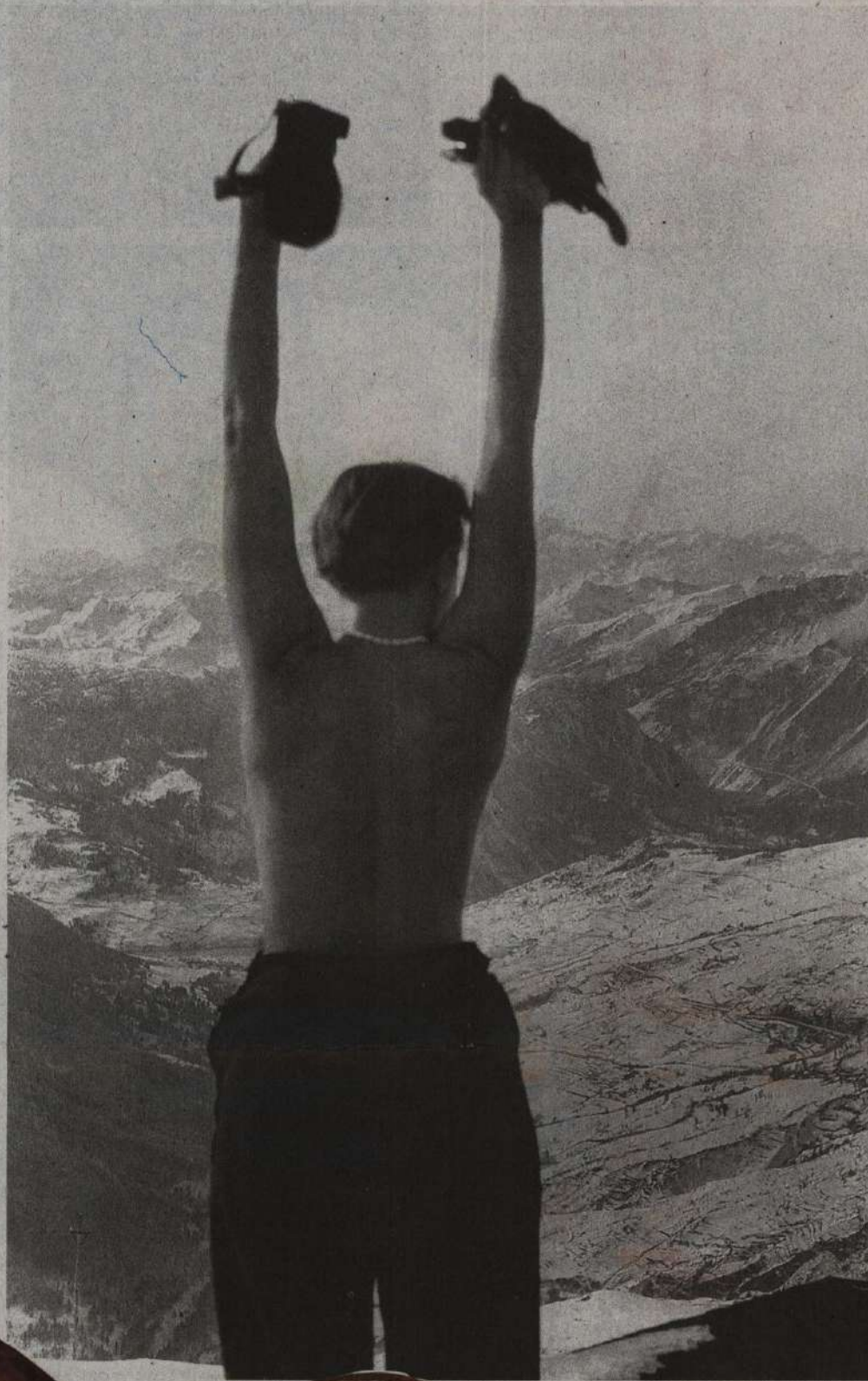
De ontwerpster van Le Corbusiers chaise longue

De bekende chaise longue van - zegt men - Le Corbusier werd niet door hem ontworpen. Het nog altijd gefabriceerde designicoon werd wel bedacht door zijn medewerkster Charlotte Perriand. Een vrouw met een rationele intelligentie en een zonnig humeur. Een expositie in Parijs geeft haar waar ze recht op heeft.

DOOR ELIANE VAN DEN ENDE

"Hier borduren we geen kussens, noch rijgen we kralen", schamperde Le Corbusier toen Charlotte Perriand zich in 1928 bij hem aanbood als assistente. Een paar maanden later verontschuldigde de Zwitserse architect zich want hij had haar *bar sur le toit* gezien en was overrompeld door haar modernistische, sobere en innovatieve aanpak. Een jaar voordien had ze die *bar*, eigenlijk de inrichting van haar eigen appartement in Parijs, tentoongesteld in de Salon de l'Automne. Het was een revelatie, die lovende kritieken kreeg om de tegelijkertijd luxueuze, ontspannen en resoluut avant-gardistische stijl.

Om plaats te winnen in het benepen flatje had Perriand overal spiegels aangebracht. Ook had ze voor industriële materialen gekozen, zoals opgespannen textiel, houtlaminaat en buismeu-bilair, dat tot dan toe voorbehouden was voor verwarmingselementen, fietsen of ziekenhuis-bedden. De stoelen waren draaiende (keuken)krukjes met een rugleuning gevormd door een verchroomde buis waarop een lederen kussen was bevestigd. Zo praktisch dat het - als een van de klassiekers van het 20ste-eeuwse design - nog altijd geproduceerd wordt. Wegens plaatsgebrek had Charlotte Perriand een uittrek-bare tafel bedacht om acht gasten in plaats van vijf te kunnen ontvangen. Door een *manivelle*, een bijzonder vernieuwend draaisysteem onder tafel, kon het oppervlak in caoutchouc op rails worden uitgetrokken. Om het geheel op te vrolijken gebruikte ze hevige kleuren, zoals ook later in haar guitige bijzettafeltjes. En om het kleinbe-huisde kamertje te verlichten leende ze een straf-fe koplamp van een auto, gekocht op het (toen-malige) Autosalon.

■ Charlotte Perriand rond 1930. De bergen waren een van de grote passies in haar leven.

Minuscule behuizing is altijd Charlotte Perriands dada geweest. Als jonggehuwde was het al een bekommernis van haar. Maar ook later, toen ze net voor de Tweede Wereldoorlog het aanbod kreeg van de Japanse overheid om als adviseur te komen

werken, net als in haar zorgvuldige invulling van vakantieverblijven, zeker in de bergen. Als kleindochter van bewoners van de Savoie, waar de Parisienne veel jeugdtijd doorbracht, waren de bergen - een leven lang - een grote passie. Op de stoep voor het Petit Palais in Parijs staat nu haar *refuge tonneau*, een geprefabriceerd schuilhok in aluminium voor in de bergen. Licht, verplaatsbaar op de rug van een mens, robuust en weerbestendig, thermisch goed geïsoleerd en bovendien goedkoop, kan deze aluminium cabine van acht vierkante meter wel zes mensen te slapen leggen, want Perriand heeft ook het interieur nauwgezet uitgedacht. De (eerste) *refuge bivouac* dateert uit 1936 en het ontwerp van 1938 - nu in de Parijse openbaarheid - ziet er nog bijzonder futuristisch uit.

Alle ontwerpen van Charlotte Perriand hebben de tand des tijds doorstaan: rationeel in opzet, tijdloos door de materiaalkeuze, eenvoudig en uitgedacht.

Alle ontwerpen van Charlotte Perriand hebben de tand des tijds doorstaan: rationeel in opzet, tijdloos door de materiaalkeuze, eenvoudig en uitgedacht. *What you see, is what you get*, zo was de sportieve Charlotte Perriand. No nonsense, ze kon goed samenwerken (zoals in de jaren zestig in Brazilië met Lucio Costa) en keek met een open blik naar de natuur, die ze vlijtig fotografeerde. De zee, de bergen, maar ook de mensen: Savoyards, Corsicanen, authentieke tronieën. De natuur die ze ook verzamelde: gepolijste keien uit de rivier of schelpen van de zee, een afgekloven kippenbot, een graat van een vis, boomstronken en drijfhout, maar ook industrieel afval dat ze opraapte, oppoetste en polijstte.

Al deze vormen inspireerden haar. Zoals de kralen van de halsketting; dikke chromen bollen om de hals van een *garçonne* die haar mannetje wist te staan in een mannelijke architectuurwereld. Perriand was een van de oprichters van de Union des Artistes Modernes (UAM) en een ijverig lid van de Congrès Internationaux d'Architecture Moderne (CIAM). Huisvrouwenvlijt was dus echt niet haar stijl. Uitdagingen waren het ding van de gedreven alpiniste: "De top bereiken, want honderd meter onder de top is niet de top. Dat is de les: tot het einde der dingen gaan."

De tentoonstelling *Charlotte Perriand, de la photographie au design* is tot 18 september te zien in het Petit Palais in Parijs. www.petitpalais.paris.fr; www.thalys.com

■ De beroemde 'chaise longue van Le Corbusier' is in feite een ontwerp van zijn assistente Charlotte Perriand.